

พันธุ์ไม้ประจำ มทร.ศรีวิชัย วิทยาเขตตรัง

เสม็ดขาว

ชื่อวิทยาศาสตร์ *Melaleuca cajuputi*

วงศ์ MYRTACEAE

ชื่ออื่น เสม็ด (กลาง), เม็ด, เหม็ด (ใต้) กือแล (มลายู-ใต้)

ลักษณะทั่วไป

เป็นไม้ยืนต้นขนาดเล็ก - ใหญ่ สูง 5-25 เมตร ไม้ผลัดใบ เรือนยอดแผ่กว้าง ลำต้นมักบิด เปลือกสีขาวถึงสีน้ำตาลเทา เป็นแผ่นบางๆ ซ้อนกันเป็นปีก หนา นุ่ม เปลือกชั้นในบาง สีน้ำตาล ยอดอ่อน มีขนสีขาว เป็นมันคล้ายเส้นไหม

ใบ

เป็นใบเดี่ยว เรียงเวียนสลับ แผ่นใบรูปหอก หรือรูปรี ขนาด 1.5-4 x 5-10 ซม. ปลายใบและโคนใบแหลม มีเส้นใบออกจากโคนใบ 5-7 เส้น ไปจรดกันที่ปลายใบ แผ่นใบบางคล้ายแผ่นหนัง ผิวใบเกลี้ยง ขกเว้นใบอ่อน ซึ่งมีขนยาว เป็นมัน ก้านใบยาว 0.36-1 ซม. มีขนยาวนุ่มปกคลุม

ดอก

ออกเป็นช่อยาว 3-9 ซม. ที่ปลายกิ่ง แต่ละช่อมีดอกเล็กสีขาว จำนวนมาก กลีบเลี้ยงยาว 0.3 ซม. โคนกลีบติดกัน กลีบดอกยาว 0.2-0.3 ซม. รูปช้อนแกมรูปไข่กลับ ก้านเกสรเพศผู้ยาว พันกลีบดอกเป็นพู่ ออกดอกเดือน กุมภาพันธ์-พฤษภาคม และ สิงหาคม-พฤศจิกายนผล เป็นผลแห้งแตก รูปถ้วย ปลายปิด ขนาดเล็ก แป้น กว้างยาวประมาณ 0.4 ซม. การเจริญเติบโต ขึ้นเป็นกลุ่มใหญ่ ในที่ลุ่ม น้ำขังด้านหลังป่าชายเลน และมักพบกระจายในเขตป่าชายเลน ที่น้ำท่วมถึงน้อย โดยมีขนาดไม่ใหญ่มากนัก

ลักษณะทางนิเวศและการกระจายพันธุ์

พบทั่วไปตามชายทะเล ในที่ลุ่มน้ำ
จาง ตามขอบของป่าพรุที่ถูกไฟเผาผลาญ ทำลาย
จนโล่งเตียน เป็นพืชที่ขึ้นในน้ำเค็ม ดินพรุ ดิน
เปรี้ยวขึ้นอยู่เป็นจำนวนมากในจังหวัดตราด
ทางภาคตะวันตกเฉียงใต้ และภาคตะวันออก
เฉียงใต้และภาคใต้ของประเทศไทย ใน
ต่างประเทศพบที่ พม่า มาเลเซีย และอินโดนีเซีย

ประโยชน์

เนื้อไม้ใช้ทำเสาเข็ม เสารั้ว

สร้างบ้าน และเผาถ่านได้ดี เปลือกต้นใช้มุงหลังคา ทำฝาบ้านชั่วคราว และใช้ห่อก้อน
ได้สำหรับใช้จุดไฟ ใบนำมาสกัดทำน้ำมันหอมระเหย น้ำมันจากใบรสหอมร้อน กลิ่น
คล้ายการบูร เรียกว่า น้ำมันเจียว (cajuput oil)
รับประทานขับเสมหะ แก้หลอดลมอักเสบ ขับลม
ในกระเพาะและลำไส้ วิธีใช้ให้นำผลแก่ไปตากให้
แห้งบดให้ละเอียดผสมกับน้ำร้อนดื่ม แก้บิด ใช้
เปลือกเผาบนฝามือดินให้เป็นถ้ำ ผสมกับน้ำปูน
แดง พิมเสน ดมครึ่งแก้ว หากสกัดเอาน้ำมันจากใบ
สด สามารถทาแก้เคล็ด เมื่อย ปวด บวม ได้อีกด้วย
นอกจากนี้ยัง ไล่แมลง โดยนำใบมาใส่ไว้ที่เก็บ
เมล็ดพันธุ์พืช จะช่วยไล่แมลงต่างๆ ได้ กินมากขับ
พยาธิ อุดฟัน

